

X Ka 133/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Warszawie X Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - SSO Arkadiusz Tomczak

Protokolant: sekr. sąd. Monika Matuszczak

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2013r.

sprawy **J. B.**

obwinionej o wykroczenie z art. 98 k.w. w zw. z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę obwinionej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie

z dnia 3 grudnia 2012r., sygn. akt XIV W 1231/12

orzeka:

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Mokotowa w Warszawie.

X Ka 133/13

UZASADNIENIE

J. B. została obwiniona o to, że w dniu 9.11.2011r. ok. godz. 16:15

w W. przy ul. (...) na terenie drogi wewnętrznej kierując pojazdem marki (...) o nr rej (...) spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że wykonując manewr mijania nie zachowała należytej ostrożności i uszkodziła pojazd marki (...) o nr rej (...), czynem tym spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa kierowcy i pasażerki tego pojazdu to jest P. i R. W., to jest o czyn z art. 98 k.w. w zw. z art. 23 ust 1 pkt 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym

Wyrokiem z dnia 3 grudnia roku Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie w sprawie o sygn. akt XIV W 1231/12:

I. uznał obwinioną J. B. w ramach zarzucanego jej czynu, za winną tego, że w dniu 9.11.2011r. ok. godz. 16:15 w W. przy ul. (...) naruszyła zasady przewidziane w art. 23 ust. 1 pkt 1 PROD w ten sposób, że kierując w strefie ruchu pojazdem marki (...) o nr rej (...) wykonując manewr mijania nie utrzymała niezbędnego odstępów od poruszającego się w przeciwnym kierunku samochodu marki (...) o nr rej (...) w wyniku czego doprowadziła do jego uszkodzenia, czym spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym to jest o czyn z art. 86 § 1 k.w. w zw. z art. 23 ust 1 pkt 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym i za to na tej samej podstawie skazał ją zaś na podstawie art. 86 § 1 k.w. wymierzył karę grzywny w wysokości 300 (trzystu) złotych;

II. zasądził od obwinionej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 (stu) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania oraz kwotę 30 (trzydziestu) złotych tytułem opłaty

Apelację od wskazanego wyroku wniósł obrońca obwinionej zaskarżając orzeczenie w całości na korzyść obwinionej.

Apelujący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. obrazę art. 4 i 7 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w., która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia poprzez nielogiczną, niespójną, a nadto wybiórczą i jednostronną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, polegającą na :

a) nie wystarczającym i nie precyzyjnym zapoznaniu się z materiałem dowodowym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie, czego konsekwencją było przyjęcie błędnie ustalonego stanu faktycznego, a polegające na uznaniu, iż do uszkodzeń lusterka samochodu pokrzywdzonego mogło dojść poprzez zdarzenie, które na mocy zebranych dowodów, sąd winien uznać za niebyłe;

b) odmówieniu wiarygodności zeznaniom obwinionej, pomimo, iż były one w pełni spójne ze zgromadzonym materiałem dowodowym w niniejszej sprawie, to jest z protokołami oględzin samochodu pokrzywdzonego, co jednocześnie całkowicie wyklucza wersje zdarzenia przedstawioną przez pokrzywdzonego;

c) pominięciu w poczynionych ustaleniach przez sąd, protokołu sporządzonego z oględzin samochodu poszkodowanego, który to wyklucza możliwość powstania uszkodzenia ww. pojazdu w opisany przez pokrzywdzonego sposób. Uszkodzenie wskazane w ww. protokole z oględzin auta wyraźnie wskazuje na uszkodzenie, które stanowi rysę powstałą przy użyciu narzędzia/przedmiotu ostrego. Nie ma natomiast możliwości, by rysa taka powstała przy styczności z kawałkiem obłej, plastikowej obudowy innego lusterka samochodowego - po pierwsze - jadącego z naprzeciwka, po drugie - przy prędkości 4 - 5 km na godz. Przyjęcie za wiarygodne opisu zdarzenia poczynionego przez pokrzywdzonego oraz jego małżonkę przeczy zasadom logiki;

d) pominięciu przez sąd I Instancji fotografii lusterka obwinionej załączonej do akt, wskazującej, iż przedmiot o takim kształcie oraz wykonany z takiego materiału nie mógł wyrządzić szkody w postaci wskazanego protokole z oględzin pojazdu pokrzywdzonego tego typu zarysowania;

e) błędnej ocenie zeznań świadka - M. M., jako mało wnoszących do sprawy, w wypadku, gdy ww. świadek będąc na miejscu zdarzenia, dokładnie - w sposób zgodny z zeznaniami obwinionej - przedstawił układ samochodów w czasie zdarzenia. Pozycja, w jakiej znajdowały się obydwie pojazdy wyklucza w pełni wersję zdarzenia przedstawioną przez pokrzywdzonego. Świadek, jak i obwiniona zeznali, iż w momencie zatrzymania się aut w równej linii, układ ich umożliwił zarówno pokrzywdzonemu, jak i obwinionej swobodne i nieograniczone otwarcie drzwi przednich od strony kierowcy oraz wyjście z samochodu, z czego jasno wynika, iż pojazdy te znajdowały się w określonej od siebie odległości - uniemożliwiającej zetknięcie się ich przednimi lusterkami w czasie mijania. Co więcej, sąd nie wziął pod uwagę również rysunku sytuacyjnego sporządzonego na rozprawie przez obwinioną, który w pełni, w sposób zgodny z opisem sytuacji przedstawionym przez naocznego świadka M. M. - odzwierciedla układ samochodów w czasie zdarzenia;

f) naruszeniu zasady obiektywizmu, oraz z przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, albowiem w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad prawidłowego rozumowania sąd odmówił wiarygodności wyjaśnieniom obwinionej, popartych w pełni dowodami wynikającymi z przeprowadzonych oględzin pojazdu, jak i zeznań świadka - M. M.;

g) przyjęciu za jedynie wiarygodne zeznań pokrzywdzonego oraz zeznań małżonki pokrzywdzonego, w wypadku gdy zeznania żony - jako osoby najbliższej pokrzywdzonemu winny być brane pod uwagę przez pryzmat relacji ich łączących i w żadnym wypadku nie powinny być uznane za bardziej wiarygodne od tych - złożonych przez naocznego świadka w osobie M. M., będącego osobą postronną dla stron niniejszego postępowania.

h) nie wzięcie pod uwagę faktu, iż zgodnie z zeznaniami obwinionej, jak i naocznego świadka - M. M., obydwój nie słyszeli jakiegokolwiek uderzenia sugerującego zetknięcie się lusterek obydwu pojazdów. Oczywistym jest, iż w razie zaistnienia zdarzenia opisanego przez poszkodowanego, kierująca pojazdem, bądź osoba stojąca w pobliżu usłyszeliby

dźwięk wynikający z uderzenia lusterek. Braku takiego spostrzeżenia Sąd nie wziął w ogóle pod uwagę badając okoliczności sprawy.

2. Naruszenie prawa procesowego w postaci obrazy art. 424 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. poprzez nie wskazanie na jakich faktach i na jakiej podstawie sąd uznał, iż droga, na której doszło do zdarzenia stanowi strefę ruchu, w wypadku, gdy z notatki funkcjonariusza Policji załączonej do akt, wynika jedynie, iż stanowi ona drogę wewnętrzną. Warunkiem niezbędnym prawidłowości sporządzonego uzasadnienia jest jego zgodność z treścią wyroku, którego wyjaśnieniu służy zgodność między przytoczonym materiałem dowodowym a wnioskami sądu i dokonanymi ustaleniami, których w przedmiotowej sprawie brak. (wyrok SN z 29 listopada 1989r. - II KR 198/89, Lex Polonica nr 416145, OSNMS 1990, nr 10-12, poz. 78).

3. Naruszenie prawa procesowego w postaci obrazy przepisu art. 26 § 3 k.p.w., poprzez dopuszczenie pokrzywdzonego do udziału w sprawie w roli oskarżyciela posiłkowego na podstawie art. 54 § 1 k.p.k., tj. poprzez jego błędne zastosowanie, w sytuacji w której zastosowanie winien mieć art. 26 § 3 k.p.w. Zgodnie z powyższym pokrzywdzony może w terminie 7 dni od zawiadomienia, o którym mowa w §1 wskazanego przepisu, oświadczyć, iż będzie działał obok oskarżyciela publicznego jako oskarżyciel posiłkowy; po upływie tego terminu uprawnienie wygasa. Wobec tego Sąd błędnie dopuścił pokrzywdzonego do udziału w sprawie w roli oskarżyciela posiłkowego, ze względu na upływ ww. terminu - uprawnienie to wygasło. Pokrzywdzony nie mógł zatem posiadać statusu oskarżyciela posiłkowego ze wszelkimi konsekwencjami z tego wynikającymi.

4. Naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci obrazy art. 5 § 1 pkt 1) k.p.w. poprzez jego nie zastosowanie w sytuacji, w której na podstawie zebranego materiału dowodowego sąd ustalić powinien, iż opisane przez poszkodowanego zdarzenie nie miało miejsca, a w związku z tym brak jest wykroczenia ze strony obwinionej. Wobec powyższego, w związku ze spełnieniem się negatywnej przesłanki postępowania, winno być one już na wstępie w przedmiotowej sprawie umorzone.

5. Naruszenie przepisów prawa materialnego, w postaci obrazy przepisu art. 34 k.w. poprzez przyjęcie przez sąd błędnych okoliczności wpływających na wymiar kary. Sąd wskazał, iż okolicznością obciążającą obwinioną w przedmiotowej sprawie jest jej uprzednia karalność za wykroczenie wcześniejsze mandaty karne kredytowane. Wskazać należy, iż wskazane przez sąd podstawy stosownie do treści art. 46 Kodeksu wykroczeń uważa się za niebyłe w związku z upływem terminu wskazanego w przywołanym przepisie.

6. Naruszenie przepisów prawa materialnego, w postaci obrazy przepisu art. 86 § 1 k.w., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, w związku z zakwalifikowaniem stanu faktycznego przedmiotowej sprawy do zakresu zastosowania art. 86 § 1 k.w., w sytuacji gdy z ustaleń faktycznych sądu wynika jedynie, iż do zdarzenia doszło na drodze wewnętrznej. Sąd nie poczynił jednak jakichkolwiek ustaleń, czy droga ta stanowi strefę ruchu czy też strefę zamieszkania. Zgodnie bowiem z treścią wyżej wymienionego art. ma on zastosowanie w przypadku drogi publicznej, strefy zamieszkania lub strefy ruchu. Sąd w uzasadnieniu swojego wyroku nie wskazał, jaką kwalifikację - status miała droga, na której miało miejsce rzekome zdarzenie, a jedynie używa określenia droga wewnętrzna. Należy podkreślić, iż drogą wewnętrzną jest droga niezaliczona do żadnej z kategorii dróg publicznych na podstawie ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.). Zgodnie natomiast z ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym strefa zamieszkania, to obszar obejmujący drogi publiczne lub niepubliczne, na którym obowiązują szczególne zasady ruchu drogowego, a wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi. Z kolei strefa ruchu może obejmować co najmniej jedną drogę wewnętrzną i musi być odpowiednio oznakowana. W przedmiotowej sprawie sąd wydając wyrok nie określił na jakiej zasadzie ustalił status drogi, na której doszło do rzekomego zdarzenia, czy jest ona oznakowana, a jeżeli tak, to w jakim sposób, a tym samym nie ustalił jej kwalifikacji, co ma istotny wpływ na możliwość zastosowania wyżej wymienionego przepisu.

Formułując powyższe zarzuty odwoławcze apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uniewinnienie obwinionej od zarzucanego jej czynu, oraz zasądzenie na rzecz obwinionej uzasadnionych kosztów ustanowienia jednego obrońcy za obie instancje

- ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd okręgowy zważył, co następuje:

Niezależnie od tego, że większość zarzutów odwoławczych ma charakter stricte polemiczny, jednemu z nich nie sposób odmówić słuszności. Okoliczność ta prowadzi do konieczności wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego, ponownego przeprowadzenia rozprawy i poszerzenia materiału dowodowego.

W pierwszej kolejności wypada zauważyć, że skoro przed otwarciem przewodu sądowego nie doręczono skutecznie pokrzywdzonemu pouczenia o możliwości wstąpienia przez niego w prawa oskarżyciela posiłkowego w terminie 7 dni od doręczenia tego pouczenia (k. 38, k. 68) – mógł to skutecznie uczynić na rozprawie w dniu 05.09.2012r.

Wobec treści art. 46 § 1 i 2 k.w. myli się też apelujący, twierdząc, że materiały sprawy wskazują na to, że doszło do zatarcia wcześniejszych ukarań obwinionej (k. 61). Konieczne w tym zakresie jest ustalenie, czy, a jeżeli tak, kiedy obwiniona uiściła wcześniejsze nakładane na nią grzywny.

Nie budzą wątpliwości sądu odwoławczego te ustalenia sądu rejonowego, zgodnie z którymi do uszkodzenia lusterka bocznego samochodu oskarżyciela posiłkowego doszło w wyniku kontaktu z pojazdem obwinionej w dniu 09.11.2011r. Zebrany w tym zakresie materiał dowodowy, w tym wyjaśnienia samej obwinionej o charakterze i okolicznościach jej rozmowy z oskarżycielem posiłkowym w tym dniu są jednoznacznie wymowne. Wbrew oczekiwaniom apelującego nie ma potrzeby powoływania żadnego biegłego do rozstrzygania tej kwestii. Niewielkie różnice w opisie uszkodzeń lusterka w zeznaniach świadków i protokole oględzin wynikają z ułomności ludzkiego postrzegania.

Ma jednak rację apelujący wskazując, że sąd rejonowy w dowolny sposób ustalił, że do zdarzenia doszło w „strefie ruchu”. Zgodnie z art. 2.16a) ustawy Prawo o ruchu drogowym strefa ruchu to obszar obejmujący co najmniej jedną drogę wewnętrzną, na który wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi. Materiały w aktach sprawy (k. 17 i k. 119) pozwalają na ustalenie, że do zdarzenia doszło na drodze wewnętrznej, natomiast nie są wystarczające dla ustalenia, że stanowi ona oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi (D – 52) strefę ruchu. Z treści wyroku i jego uzasadnienia wynika, że sąd rejonowy nie rozróżnia pojęć normatywnych „strefa ruchu” i „droga wewnętrzna,” wadliwie utożsamiając je ze sobą i stosując zamiennie.

Tymczasem to, czy do zdarzenia doszło w strefie ruchu, czy na drodze wewnętrznej, ale poza taką strefą ma kluczowe znaczenie dla ustalenia ewentualnej odpowiedzialności obwinionej za wykroczenie. Wynika to jasno z lektury znamion czynów zabronionych w art. 86 § 1 k.w. i art. 98 k.w. (odpowiedzialność za wykroczenie z art. 98 k.w., a więc popełnione poza strefą ruchu – uzależniona jest przy tym od spowodowania zagrożenia bezpieczeństwa innej osoby, co w realiach rozpoznawanej sprawy, w szczególności prędkości obu aut w chwili kontaktu – jest wysoce wątpliwe).

Ponownie rozpoznając sprawę sąd rejonowy prawidłowo ustalił czy do zdarzenia doszło w strefie ruchu, czy też poza nią oraz, czy obwiniona dopuściła się czynu zabronionego w kodeksie wykroczeń.

Maksymalnie wykorzysta przy tym możliwości, jakie daje art.442 § 2 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w sentencji.